

Højsæson for luftvejsinfektioner:

Skal vi vaccinere?

Flere og flere inddrager vaccination i forebyggelsen mod de ofte kraftigt tabsvoldende sygdomsudbrud. Alligevel er en eventuel tvivl om den forventede effekt ikke uvæsentlig, for vaccination kan være en væsentlig udgiftspost.

Der er kun begrænset videnskabelig dokumentation for brug af vaccination i praksis. Nu har SEGES testet vacciner i to slagtekalvebesætninger. Resultatet er positivt.

Af Henrik Læssøe Martin, dyrlæge, SEGES

Vinteren er i gang. Lige nu ikke med sne og kulde, men med 'ruskvejr' og regn. Derfor er det ikke alene højtiden, der står for døren, men også højsæsonen for luftvejsproblemer i slagtekalvebesætningerne.

Det er mit klare indtryk, at flere og flere inddrager vaccination som et element i forebyggelsen mod de ofte kraftigt tabsvoldende sygdomsudbrud. Mange er samtidig berettiget i tvivl om, hvad de kan forvente af effekt ved vaccination. Det er ikke uvæsentligt, for vaccination kan være en væsentlig udgiftspost. En dosis vaccine koster som regel mellem 30 og 35 kr. Ved køb af større mængder kan man i nogle tilfælde opnå en mere fordelagtig pris. Et vaccinationsprogram kan bestå af én, to eller flere vaccinationer. Den samlede udgift til vacciner kan derfor typisk ligge mellem 30 og 140 kr. pr. kalv. Som slagtekalveproducent er det naturligt at have en forventning om, at denne investering skal

modsvares af en tilsvarende reduceret udgift til behandling eller af en forøget tilvækst.

SEGES har testet vacciner i praksis

Det er ret begrænset, hvad der foreligger af videnskabelig dokumentation for vaccineres effekt under praktiske forhold. Test af vacciner er oftest foretaget under meget standardiserede og kontrollerede forhold. Når vaccinerne anvendes under praktiske forhold i en slagtekalvebesætning, så er smitteforholdene som regel langt mere komplekse. Ofte er der forskellige sygdomsfremkaldende mikroorganismer til stede på samme tid. Kalve blandes, flyttes, skifter foder og udsættes generelt for en række stressfaktorer. De resultater, som vaccinefirmaerne kan opnå i undersøgelser foretaget under laboratorielignende forhold, kan derfor ikke altid genskabes ude i det 'virkelige liv'.

SEGES har inden for det sidste års tid forsøgt at skabe mere viden gennem en afprøvning af en vaccinationsstrategi i to større slagtekalvebesætninger. En aktuell afprøvning er foretaget i et samarbejde med medicinalfirmaet Hipra Nordic. Der er i afprøvningen anvendt vaccinerne NASYM (mod BRS-virus) og Hiprabovis Somni Lkt (mod bakterierne *Histophilus somni* og *Mannheimia haemolytica*). Den valgte vaccinationsstrategi er:

Ved indsættelse:

NASYM – vaccination via næsen (intra-nasal)

7 uger efter indsættelse:

NASYM – revaccination i halsmuskel (intramuskulært)

Hiprabovis Somni Lkt – vaccination under huden (subcutant)

10 uger efter indsættelse:

Hiprabovis Somni Lkt – revaccination

Sådan gjorde vi

I forsøget indgik omkring 975 kalve. Kalvene var opstaldet i veladskilte hold på op til 12 kalve i hver gruppe. Kalvene blev inddelt i hold, så holdene to og to matchede hinanden bedst muligt mht. sammensætning af kalve (størrelse, race, køn). Ved lodtrækning blev det afgjort, hvilket af de to hold der skulle vaccineres, henholdsvis indgå i kontrolgruppen. De involverede landmænd har ikke haft kendskab til, hvilke kalve der var vaccineret. Kalvene blev vejet ved indsættelse, efter ca. 7 uger og igen efter 14-18 uger, hvor de ved flytning fra 'indsætterstald' udgik af forsøget. I forsøgsperioden er der udelukkende behandlet syge kalve (altså ingen 'indsætterbehandling'). Behandling af syge kalve blev foretaget af landmand/medhjælper i overensstemmelse med besætningernes eksisterende besætningsdiagnoser. ➤

Fodersituation ultimo 2020

Af Per Spleth, DLBR Slagtekalve

De fleste producenter har fornuftige kontrakter, som blev indgået i sommer, på færdigfoder og protein,

Sojaskrå ligger nu på 330 kr. pr 100 kg. Det ser ud til, at der nu er en faldende tendens frem til næste sommer, så vi håber, at prisen kommer ned på maks. 260 kr. igen, når der skal laves nye aftaler i sommeren 2021. Rapsskrå står lige nu til 237 kr. pr 100 kg. Jeg håber, at også denne falder til under 190 kr. til ny høst 2021.

Jeg tror, at kornpris har toppet nu. Vi hører priser på 125 kr. for hvede og 112 kr. for byg. Det viser sig, at der kommer flere alternative stivelseskilder ind, når prisen på almindeligt korn stiger. Hvis hveden skulle koste 130 kr., vil majs komme mere ind i kalveblandinger som råvare.

Hvis der skal købes en 16 % kalveblending i 30 tons leveringer lige nu, vil den nok koste 180-190 kr. pr. 100 kg. Men der er stort set ingen, der laver nye aftaler lige nu.

På mælkepulver ser vi ikke de store ændringer. En fornuftig 60 % kan købes til 14,30 kr. pr kg, og en vallebaseret til ca. 11,50 kr. pr kg. De fleste dækker sig ind med mælkepulver 3-6 mdr. frem.

Vaccination er kun en del af løsningen. Den bedste effekt får du kun, hvis du samtidig optimerer på andre forhold omkring besætningens smittebeskyttelse.

God effekt på kalvene

Resultaterne af afprøvningen viste med stor statistisk sikkerhed en forskel i behandlinger. Andelen af kalve, som blev behandlet for luftvejsinfektion inden for de første 7 uger efter indsættelse, lå på 50 % i vaccinationsholdet og på 67 % i kontrolholdet. Tilsvarende var andelen af kalve, der blev behandlet for luftvejsinfektion inden for de første 12 uger 57 % i vaccinationsgruppen, mens det i kontrolgruppen var 72 % af kalvene. Også når vi så, hvor mange dage kalvene havde været i behandling i forhold til længden af forsøgsperioden, fandt vi med stor statistisk sikkerhed en markant forskel mellem grupperne til fordel for de vaccinerede kalve. Der var en tendens til, at flere kalve udgik

af kontrolholdet som følge af død eller flytning til sygeboks, men denne forskel var ikke statistisk sikker. Der blev ikke fundet nogen forskel i tilvækst mellem de to grupper.

Primært effekten af NASYM

Det skal bemærkes, at forsøgets resultat antageligt ikke afspejler effekten af det samlede vaccinations-program, men primært effekten af vaccination med vaccinen NASYM, da det foreløbig kun har været muligt at følge kalvene nogle få uger efter den sidste vaccination. Vi håber på, at vi senere får mulighed for at se på effekten helt frem til slagting, da det er resultatet af den samlede produktionsperiode, der er afgørende for det endelige økonomiske resultat. Det skal også bemærkes, at der i forsøgsperioden ikke har været større sygdomsudbrud. Det er tænkeligt, at forskellen mellem vaccinerede og ikke-vaccinerede kalve kunne være større, hvis en eller begge besætninger i forsøgsperioden var blevet ramt af fx et udbrud af BRS-virus. Man kan betragte vaccination som en form for forsikring; man kan ikke på forhånd vide, hvor meget man får ud af det. Det er vigtigt at huske på, at vaccination kun er en del af løsningen. Den bedste effekt får du kun, hvis du samtidig optimerer på andre forhold omkring besætningens smittebeskyttelse.

Flere gode biprodukter går til biogas frem for kvægfoder

Der ses en tendens til at flere gode biprodukter fra industrien som fx mask, HP roepulp og kartoffelpulp går til biogas i stedet for til kvægfoder. Det kan betyde højere priser for erstatningsfoder.

Af Per Spleth, DLBR Slagtekalve

Mange kvægbrugere har været glade for at have adgang til biprodukter fra fødevarerindustrien til en fornuftig foderpris. Imidlertid får flere får nu meldinger om, at biprodukter fremover skal gå direkte til biogas.

Det synes vi selvfølgelig er uheldigt, da det vil betyde, at kvægbrugere skal finde andet foder som erstatning for biprodukterne. Mask indeholder fx et højt indhold af protein og cellevægge, og hvis det skal skiftes ud med andre indkøbte fodermidler, vil det betyde en højere foderpris til kvægbrugeren. Nogle kvægbrugere har fået opsagt deres aftale om biprodukter med meget kort frist, så der skal ændres på foderplanen hurtigt. Klimamæssigt bør det også være en fordel at anvende biprodukter til foder fremfor at anvende soja og korn osv.

Flere gode biprodukter fra industrien som fx kartoffelpulp går til biogas.

Foto: LandbrugsMedierne